Бр. / Nr. 08-340/5
26.12 20 24 год. / viti
ТЕТОВО / TETOVË

Врз основа на член 14 став 1, член 22 став 1 алинеа 3, и член 30 став 1 алинеа 2, од Законот за рамномерен регионален развој ("Службен весник на РСМ" бр. 24/21 и 174/2021), член 30 од Правилник за методологија за изработка на планските документи за регионален развој (Службен весник на РСМ бр.219/21), Советот на својата седница одржана на ден **26.12.2024** година го разгледа и усвои следниот:

АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА 2025 ГОДИНА
ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВОЈ НА ПОЛОШКИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН 2021 - 2026

Законски основ за подготовка на Акциониот план за 2025 година

Акциониот План за 2025 година за реализација на Програмата за развој на Полошкиот плански регион 2021 - 2026 се занова на Законот за рамномерен регионален развој (Службе весник на РСМ, бр.24/2021 и 174/2021) и се изработува согласно обврските од Законот за рамномерен регионален развој. Во процесот на подготовка на Акциониот план за 2025 г за реализација на Програмата за развој на Полошкиот плански регион се повикуваме и на Законот за еднакви можности на жените и мажите (Службен весник на РМ, бр. 6/2012 и бр.166/2014) и обезбедување на еднакви можности за жените и мажите, девојчињата и момчињата во регионот преку сите стратешки цели и активности кои ќе ги спроведува Цен за развој на Полошкиот плански регион и општините од регионот.

Вовед

Акциониот план за спроведување на Програмата за развој на Полошкиот плански регион за 2025 година е претставен табеларно и истиот ги следи среднорочните цели и приорите Програмата за развој на ППР 2021-2026 и дава преглед на мерките и планираните активности на Центарот за развој на Полошкиот плански регион за остварување на среднорочни цели предвидени со Програмата. Исто така прикажани се и соодветните индикатори кои треба да се постигнат со имплементација на наведените активности, планираната времен рамка за спроведување на активностите во текот на 2025 година, како и индикативните потребни ресурси и финансиски средства за имплементација на активностите, вклучувајќи можните извори за финансирање и носителите на активностите. Информациите кои се дадени во Акциониот план за 2025 година претставуваат проценка за потребните финансиск средства, ресурси и извори на финансирање. Конкретните податоци за некои активности ќе се одредат во процесот на подготовка на проектните апликации, односно подготовка н буџетот за проектот, а за други активности пак потрошените финансиски средства ќе се утврдат во текот на имплементацијата проектите за дадениот период. При изработката на Акцискиот План на Програмата се водеше сметка за Интегрирање на родовата перспектива во Програмата за развој на Полошкиот плански регион 2021-2026 година и при тоа беш направена и координација со експертите за родово одговорното буџетирање.

Применета методологија за подготовка на Акциониот план за 2025 година

Согласно Правилникот за Методологијата за изработка на планските документи за регионален развој („Службен весник на РСМ" бр. 219/2021) утврдена е содржината на Акционио за спроведување на Програмата за развој на планскиот регион. Согласно член 30 од оваа методологија објавена на 23 септември 2021 година Акциониот план ги содржи следниве елементи:

1. Кус вовед со образложение на законскиот основ за подготовка на Акцискиот план;
2. Опис на применетата методологија за подготовка на Акцискиот план;
3. Расчленување на планираните стратешки цели, приоритети и мерки со дефинираните индикатори во контекст на идентификување на фазите кога треба дасе постигнат (временск ограничени);
4. Приоретизирање според нивото на значење и итноста за нивното извршување во дадениот период (вклучително и финансиски трошоци и човечки ресурси);
5. Подготовка на финансиски план на стратешки цели, приоритети мерки и идентификување на изворите на финансирање;
6. Идентификување модели на интеракција помеѓу актерите во спроведувањето на Програмата;
7. Начин на информирање на јавноста;
8. Анализа на ризикот и
9. Други елементи согласно потребите.

Стратешки цели и приоритети за спроведување на Програмата за развој на Полошкиот плански регион 2021-2026		
Програмата за развој на Полошкиот плански регион 2021 - 2026 беше изработена на партиципативен начин со учество на сите засегнати страни. Утврдената визија за 2026 годин страна на сите учесници гласи: Полошкиот регион е туристички атрактивна дестинација со современа инфраструктура, со чиста и здрава животна средина, со висок квалитет на ж во мултикултурна средина и добра социјална инклузија, можности за вработување на младите и иновативни технологии достапни за сите. Во Програмата за развој на Полошкио плански регион 2021 - 2026 се утврдија и следниве 3 (три) стратешки цели заедно со нивните приоритети:		
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1	ПОТИКНУВАЊЕ НА ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ ПРЕКУ ФУНКЦИОНАЛНИ ЕКОСИСТЕМИ ЗА БИЗНИС И ИНОВАЦИИ	1.1. Поддршка на претприемништвото, конкурентноста, иновативноста на ММСП
		1.2. Поддршка на руралниот туризам, руралниот развој и одржливо и конкурентно земјоделство во Полошкиот реги
		1.3. Подобрување на соработка на институции/ организации за поддршка на ММСП
		1.4. Подобрување на квалитетот на животот на населението преку инвестиции во патната, комуналната и енергетск инфраструктура
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2	ПОДДРШКА И РАЗВОЈ НА СОВРЕМЕНО ОБРАЗОВАНИЕ, РАЗВОЈ НА ЧОВЕЧКИ КАПАЦИТЕТИ, ПОДИГНУВАЊЕ НА СТЕПЕНОТ НА СОЦИЈАЛЕН РАЗВОЈ И СПОРТОТ ВО ПОЛОШКИОТ РЕГИОН	2.1 Континуирано подобрување на условите и квалитетот на образованието и развој на човечки капацитети
		2.2 Подигнување на степенот на социјален развој
		2.3 Одржлив развој на спортско-рекреативните центри во регионот преку валоризација на природните и културните вредности
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3	ЗАШТИТА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДАТА ВО ПОЛОШКИОТ РЕГИОН	3.1 Развој на регионален интегриран пристап во процесот на управување на отпад
		3.2. Заштита и унапредување на природните ресурси

Во продолжение дадени се планираните проектни активности на Центарот за развој на Полошкиот плански регион за 2025 година поделени по приоритети и стратешки цели заедно со индикативниот буџет за нивна имплементација, изворите на финансирање, нивното времетраење и индикаторите кои произлегува нивната имплементација:

СЦ 1.ПОТИКНУВАЊЕ НА ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ ПРЕКУ ФУНКЦИОНАЛНИ ЕКОСИСТЕМИ ЗА БИЗНИС И ИНОВАЦИИ						
Приоритет 1.2. Поддршка на руралниот туризам, руралниот развој и одржливо и конкурентно земјоделство во Полошкиот регион						
1.2.1.	Дигитализација на туристичката понуда во Полог – инклузивен регион за сите	Со предлог решението ќе се прикажуваат точните туристички лоакции и информации за одредени објекти, знаменитости, локации од туристочко значење а кои со проектот ќе бидат достапни и за лицата со попреченост преку поставување на специјализирана инфраструктура	ЦРППР, Општините од ППР, МЛС/СДЦ	20,496,000.00	2022-2025	Ќе се изработат рути на дви ќе бидат дигитално достапн туристите како и прилагоден употреба од лицата со попр ВЕБ апликација (интерна и ј Мобилна апликација (Androic
Р.бр	**Приоритет/Мерка**	**Активности**	**Извори на финансирање**	**Износ**	**Времетраење**	**Индикатори**
Приоритет 1.3. Подобрување на соработка на институции/ организации за поддршка на ММСП						
1.3.1.	Подобрување на меѓусебната соработка на клучните заинтересирани страни за поддршка ММСП (ЦРППР, Центрите/Агенциите за поддршка на ММСП, Стопанските комори, ЛЕР канцеларии, технолошки парк на СЕЕУ, НВО и др.)	Дигитализација на работата на Советот за развој на ППР	Општините од ППР	738,000.00	2024-2025	Спроведување на активности дигитализирање на работата н СРППР
	Урбано трансформиран регион (студија за трансформација на просторот и е-услуги преку грантирање на стартуп компани) 08-78/6(2)	Студија за трансформација на просторот и е-услуги преку грантирање на стартуп компани	БРР, општините од ППР	12,600,000.00	2024-2025	Изработка на Студија за трансформација на просторот и услуги преку грантирање на стар компани
Р.бр	**Приоритет/Мерка**	**Активности**	**Извори на финансирање**	**Износ**	**Времетраење**	**Индикатори**

Приоритет 1.4. Подобрување на квалитетот на животот на населението преку инвестиции во патната, комуналната и енергетската инфрастру						
1.4.1.	Изградба на нова и подобрување на постоечката патна, комунална и енергетска инфраструктура	Изработка на урбанистички планови за населени места во рурални средини (ИПАРД мерка 322)	АФПЗРР, О.Боговиње, О.Врапчиште	13,736,751.00	2019-2025	############################
		Изготвување на техничка документација	ЦРППР	1,230,000.00	2025	Изготвена техничка документациј потребите на ЦРППР
		Изготвување на елаборати за животна средина, геодетски елаборат, и експропроација	ЦРППР	1,230,000.00	2025	Изготвен елаборат за потребите н
		Креирање на платформа за АВТОМАТИЗИРАНА НАПЛАТА ОД ГИС За Извод од ДУП	БРР, општините од ППР	4,810,959.44	2025	Креирана платформа за Регионал Географски Информационен Систе дигитализирање на услигите од об урбанизмот и просторното планира сите општини од ППР
		Пробивање и изградба на алтернативен пат од магистрала Гостивар - Кичево до депонија Русино, Општина Гостивар	БРР, сите општини од ППР	735,744.92	2019-2025	Изготвување на Техничка документација за алтернативе до депонија Русино, во тек на реализација, се чекат услови з планирање (вкупна вредност н проектот: **4,513,663 ден.**
		Пробивање и изградба на алтернативен пат од магистрала Гостивар - Кичево до депонија Русино, Општина Гостивар	БРР, сите општини од ППР	120.399.000,00	2025	############################
		Информациски систем за регистрирање и управување со подземна инфраструктура (подземен катастар) и попратните елементи во Полошкиот регион	БРР, ЦРППР, општините Тетово и Гостивар	9,462,000.00	2022-2025	Набавка на современа опрема з идентификација на загуби на во водоснабдителните системи за Јавните Комунални претпријати Тетово и Гостивар. Проектот е в на реализација. (вкупна вреднос проектот: **15,200,000.00 ден.**)

		Стратешко планирање (истражување и развој на студии) и креирање на пакет проекти за регионален развој на Полошкиот регион согласно критериумите за регионалност на БРР	БРР, ЦРППР, општините од ППР	3,698,586.00	2022-2025	Изработка на пакет Студии регионален развој по облас минимум вклученост на 3 о односно согласно критериу регионалност на ББР. (вку вредност на проектот: **18,6(ден.)**
		Изградба на регионален центар за престој на деца со посебни потреби	МЛС, СДЦ, сите општини од ППР	20,496,000.00	2022-2025	Изградба и опремување на регионален центар за прест со посебни потреби. (со про се аплицира доколку се обез финансиски средства од дом или странски донатори)
		Изградба на регионален стационар за кучиња скитници	БРР, ЦРППР, општините од ППР	30,750,000.00	2022-2025	Изградба и опремување на регионален центар/стациона кучиња скитници во новата л во **о.Врапчиште** во која е обе одобрение за градба (проект реализира доколку се обезбе финансиски средства од дом извори или странски донатор
		Енергетски одржлив Полог (фотоволтаици 08-78/6(1)	МЛС, БРР, сите општини од ППР	23,643,700.00	2023-2025	Набавка на количина од 500 к фотоволтаици и нивна распре по општините на ППР
		Регулирање на речно корито Пена 08-78/6(3)	ЦРППР, БРР, Општина Тетово	20,600,000.00	2023-2025	Изградено и уредено речно кор Река Пена, уредени странични ѕидови, лед осветлување и шеталиште со бекатон покрај Р Пена во општина Тетово **(прое во тек на реализација)**
ВКУПНО				**164,227,741.36**		

СЦ.3 ЗАШТИТА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДАТА ВО ПОЛОШКИОТ РЕГИОН

Р.бр	Приоритет/Мерка	Активности	Извори на финансирање	Износ	Времетраење	Индикатори
Приоритет 3.1 Развој на регионален интегриран пристап во процесот на управување на отпад						

3.1.1.	Воспоставување на регионален интегриран пристап во управување со отпадот и подобрување на постојното управување со отпадот	Заштита на животната средина преку дигитализација на процесите на управување со волуменот на отпадот во депонијата Русино	МЛС, СДЦ, општините од ППР	20,496,000.00	2022-2025	Имплементирање на совреме софтверски решенија и алатк може да се контролира секојд доставување на отпад во депс Русино.
		Подигање на техничките капацитети на Регионалното Претпријатие за управување со отпад РУСИНО	ЦРППР, БРР, Русино/Полог, Општините од ППР	1,861,132.00	2022-2025	Набавка на специјализирана о ја управува РПУО обука за користење на истата (вредност на проектот: **20,157,9**
ВКУПНО				**22,357,132.00**		
Вкупна вредност на акциониот план за 2025				**186,584,873.36**		

Во продолжение прикажани се потребните финансиски средства сумирани по стратешки цели и приоритети:

Сумирани податоци					
	Приоритет 1	**Приоритет 2**	**Приоритет 3**	**Приоритет 4**	**Вкупно во денари**
СЦ 1	-	**20,496,000.00**	**13,338,000.00**	**130,393,741.36**	**164,227,74**
СЦ 2	-	-	-		
СЦ 3	**22,357,132.00**	-			**22,357,13**

Извори на финансирање

Согласно Членот 35 од Законот за рамномерен регионален развој („Службен Весник на РСМ“ бр. 24/21 и 174/21), како извори на финансирање на регионални
се јавуваат:

1. Буџетот на Република Северна Македонија;
2. Буџетите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје;
3. Фондовите на Европската Унија;
4. Други меѓународни извори;
5. Донации и спонзорства од физички и правни лица и
6. Други средства утврдени со закон.

Во членот 36 од истиот закон се дефинирани следните инструменти за поттикнување на регионалниот развој: капитални влогови; неповратни грантови; финанс
и кофинансирање на подготовка на анализи, студии, плански документи и акциони планови; финансирање на градењето на институционалните капацитети за
регионален развој на Република Северна Македонија; како и државна помош во вид на заеми под поволни услови; гаранции за заеми; осигурување на кредити
даночни олеснувања; субвенции, лизинг; и други инструменти согласно закон.

Модели на интеракција помеѓу актерите за спроведување на Програмата

Во планирањето на регионалниот развој и спроведувањето на планските документи за регионален развој учествуваат:

- Бирото за регионален развој;
- Центарот за развој на Полошкиот плански регион и
- Единиците на локалните самоуправи во состав на Полошкиот плански регион: Боговиње, Брвеница, Врапчиште, Гостивар, Желино, Јегуновце, Маврово и Росту

Теарце и Тетово, Советот за развој на Полошкиот плански регион е тело за усогласување и спроведување на развојната политика на планскиот регион преку кре
на планските документи за развој на регионот, координација на носителите на развојот во регионот, како и промовирање на прекуграничната соработка со реги
од други држави. Центарот за развој на Полошкиот плански регион има улога на оперативно тело чија основна функција е подготовка и реализација на планскит
документи за развој на Полошкиот плански регион. Центрите за развој за својата работа одговараат на Советите за развој на планските региони. Единиците на
локалната самоуправа: Боговиње, Брвеница, Врапчиште, Гостивар, Желино, Јегуновце, Маврово и Ростуша, Теарце и Тетово, заеднички учествуваат во подготовк
имплементацијата на регионалните проекти, но истовремено подготвуваат и спроведуваат проекти за развој на урбаните подрачја и одржлив урбан развој, за р
на подрачја со специфични развојни потреби и развој на селата кои се наоѓаат на нивна територија. Со цел максимално да се користат расположливите финанси
ресурси за регионален развој, сите надлежни институции за спроведување на мерките за регионален развој треба да остварат висока меѓусебна координација и
взаемна соработка при креирањето и реализацијата на проектите од значење за регионот. Во спроведувањето на активностите од Програмата се користат
најразлични модели на интеракција во зависност од активностите и потребите на проектот. Во голем дел од севкупните интеракции информациската и
комуникациската технологија се користи за да ја олесни и поттикне комуникацијата помеѓу сите актери. Исто така во одредени случаи се користи и директна
интеракција.

Начин на информирање на јавноста

За работата на Центарот за развој на Полошкиот плански регион и Советот за развој на ППР се користат првенствено електронските медиуми како средство со информацијата во најкраток можен рок може да стигне до голем број читатели. Информации од најразличен карактер се објавуваат на официјалната страна н Центарот за развој www.rdcpolog.mk, како и на профилите на социјалните мрежи. Во зависност од потребите и активностите доста често јавноста се информир регионалните ТВ станици и преку директен контакт со најразлични засегнати страни.

Подготвил: Центар за развој на Полошки плански регион

Одобрил:

Совет за развој на Полошки плански регион

Претседател,

Бесник Емши